

Jak se žilo v Holejích

Alois Bačák

Příloha Budišovského zpravodaje 2/2012

25. 6. 2012

Na obálce: Děda Metoděj Bačák (1963-64)

Jak se žilo v Holejích

Holeje jsou součástí Budišova, stojí jakoby stranou, na samém okraji rybníka Pyšelák, obklopeny chatovou oblastí, východně od Budišova.

Holeje

Když jsem se zmínil před svojí sestřenicí Marií Piňosovou, že budu psát o Holejích, odpověděla jednou větou: „Dřina, dřina a zase dřina.“ Stejně jako ona, tak i já, který jsem v Holejích vyrůstal, sdílím v mnohém podobný názor. Svůj pohled do minulosti bych začal nahlédnutím do historie, k čemuž bych citoval ze studie Pavla Širokého.

Statek Holeje stojí jako samota za Budišovem na Českomoravské vrchovině. Jeho stáří není dnes možné přesně zjistit. V roce 1794 bylo panství Budišov prodáno Joachymu rytíři Stettenhofenovi, který za své státní služby, svou práci i sňatky získal velký majetek. Jeho dceru z druhého manželství Marii Amálii si vzal roku 1793 za manželku Vincenc rytíř Baratta de Dragono. Po své ženě pojmenoval statek na Amalienhof. Při stavbě se zřejmě vycházelo z krajového venkovského stavitelství, které bylo usměrněno přírodními, hospodářskými, sociálními a stavebními poměry jednotlivých oblastí. V průběhu let se tvářnost statku neměnila a ukázalo se, že jeho dokonalost a účelnost byla vyhovující.

Posledním majitelem před II. světovou válkou byl JUDr. Richard Baratta-Dragono. V Holejích, tehdy panském dvoře, bydleli pracovníci velkostatku, kteří za minimální mzdu dostávali dvakrát do roka deputátní dávky ve formě obilí a dřeva, které jim zajišťovaly nutné prostředky na obživu. Podobných objektů měl majitel panství více. Po II. světové válce byl Barattův majetek na základě Benešových dekretů zkonfiskován, rozkraden a zlupdrován.

Po válce dvůr Holeje kupují dvě rodiny, východní část manželé František a Kristýna Kubišovi s dcerou Emilií a zetěm Stanislavem Vostalem, západní část moji rodiče Alois a

Květoslava Bačákovi, kteří si sem berou i rodiče Barboru a Metoděje (děda Metoděj uvolňuje místo dílovedoucího v lihovaře panského statku, na zámku byla zaměstnána i babička Barbora).

V té době bylo stavení nevyhovující a různé stavební úpravy byly nezbytné (po 11 letech dochází ke generální přestavbě obytné části), totéž čekalo i sousedy. Podmínky byly o to složitější, že do Holejů nebyla zavedena elektřina, takže se svítilo petrolejovými lampami, a to jak v domácnosti, tak ve chlévě. Naši ke stavení přikupují 11 ha méně úrodné půdy (z dnešního pohledu 11 ha je pro soukromého zemědělce, pokud nepěstuje nějakou atraktivní plodinu, k neužití se) včetně louky v ceně 91 000 Kč, na tehdejší dobu se jednalo o závratnou sumu. Situace byla o to horší, že rodiče neměli se zemědělstvím žádnou zkušenost, otec byl vyučen krejčím a matka švadlenou. Na druhé straně období po II. světové válce, kdy se naši museli vystěhovat z deputátního bytu v lihovaře, moc možností nenabízelo, a tak soukromé hospodaření byla jedna z mála cest, která zajišťovala obživu i přes to, že na rozhraní 40. a 50. let minulého století byla situace i v této oblasti těžká.

Zemědělskou techniku nahrazovala ruční práce a s ní spojená dřina a zase jen dřina. Orání se provádělo za pomoci zvířat – krav a volů, výjimečně byli k dispozici koně. Obilí se selo ručně, později byla možnost půjčení secího stroje. V době žní se několikahektarové pole seklo ručně a posléze se panákovalo. Děda, jako i při jiných pracích, s fajkou v ústech. Babička to nerada viděla, a tak nás popíchla a my ji hodili do kamen, jindy mu při řezání slámy spadla a projela řezačkou. Po odvezení snopů šlo obilí ve stodole přes vytrísadlovku, kterou poháněl benzinový motor (staré a opotřebované řemeny jsme jako děti vozili na kole k opravě k panu Pospíšilovi do Mihoukovic). Obilí se potom ještě čistilo – oddělovalo přes mlýnek od plev na mlatě, kde se skladovala i vymláčená sláma.

Přes všechnu těžkou práci si drobní zemědělci chodili pomáhat, zejména na podzim při sbírání brambor a zorávání políček. Na konci padesátých let se na usnadnění práce koupil vyorávač brambor, který později skončil jako inventář JZD.

Zleva Metoděj, Květa a Alois Bačákovi

Pro tehdejší zemědělce, po nastoupení komunistického režimu, byly největším břemenem neúměrné dodávky obilí, mléka, vajec, sena, a pokud MNV povolilo zabíjačku (jen na základě dodávek), odevzdávalo se i sádlo. Ještě dnes si pamatují, jak se balilo do předem připraveného pergamenového papíru a vozilo do obchodu Masny, kde byl vedoucím pan Škoda. Na dodávku se třídily i brambory, a to podle velikosti (ve tvrdém papíře k tomu byly vystřihány různé profily). Za 1 q brambor dostávali zemědělci kolem 7 Kčs a stát je obratem prodával za 60 Kčs. Pro mnohé soukromé zemědělce byly tyto tvrdé limity nesplnitelné a hrozilo jim vystěhování nebo vězení (v Budišově to postihlo několik rodin – o vystěhování rodin např. Marie Chybová v Budišovském zpravodaji 2/2005, pozn. red.) Na toto období vzpomíná můj otec: „V prvé řadě jsme museli dodat státu, něco zbylo pro zvířata na krmení a muselo se počítat, že bude třeba příští rok zasít. Pro nás mnohdy nezbylo a muselo se shánět, kde se dalo. Pokud se něco sehnalo bokem, v noci se to vozilo do mlýnů na semletí.“ Otec si vzpomněl ještě na jednu příhodu z té doby: „Když mně chlapi, po mši v neděli říkali, abych šel s nimi na pivo, odvětil jsem, že nemám čas. Pravda byla jiná – nebylo ani na to pivo.“

Volci (1963)

Začátkem padesátých let byla snaha o založení JZD. Rodiče do něj vstoupili (sousedí Kubišovi–Vostalovi ne). Toto založení mělo jepičí život a vše bylo vráceno zpět. Družstvo vedli na slovo vzatí „odborníci“, jako např. ševci a sedláři, kteří neměli o zemědělství ani potuchy. Zidealizované představy o životě na vesnici měli mnohdy lidé

z města. Moje teta jednou říkala matce: „Ty se máš, tobě slepice vyprdně vajíčko zadarmo, ale já si je musím koupit.“ Čeho možná v té době přebývalo, byli králíci, ale ti se časem přejedli. Přílepšit se dalo i ovečkou, která se zapřela a načerno zabila. Zelenina se za celý rok nekoupila, ta se vypěstovala doma. Pokud nebyla voda, dovezla se „léta“ na zavlažení volky z rybníka na zahradu. Jediné, co jsme si jako kluci mohli koupit, byl za 1 Kčs meloun, který prodávala paní Janová-Vašíčková.

Dětství a škola

Co si můžeme pamatovat z dětství – něco málo utkvělo v paměti, něco z vyprávění. Doma jsem vyrůstal s rodiči a prarodiči, tři sourozenci, já nejstarší, mladší bratr Stanislav a nejmladší Pavel, který roku 1954 zemřel na srdeční vadu (ještě dnes má táta schovaný doklad o zaplacení léčení v Brně, za tři týdny pobytu v nemocnici 660 Kčs, což byla na tehdejší dobu vysoká částka). Rodiče nás brali s sebou na pole (prý u nás ležela stará ovce, která se od nás nehnula) a věnovali se práci.

Zleva Stanislav, Květa a Alois Bačákovi

Rádio jsme v té době doma ještě neměli a tak veškeré informace, co se děje doma i ve světě, jsme se dozvídali z hovorů mezi rodiči a prarodiči. Slyšeli jsme např. o sedlácích, kteří byli vystěhováni nebo uvězněni, nebo o zatčených kněžích. Dodnes si pamatuji na domovní prohlídku, kterou prováděla kriminálka na základě udání, a já při tom seděl babičce na klíně. Odešli, aniž by cokoli našli. Pamatuji si i na to, jak táta přinesl domů noviny, snad Rudé právo, kde ležel v rakvi Stalin, to se psal rok 1953. V té době jsme žili v rozpolcení, kdy se něco jiného říkalo ve škole a doma. Mnohokrát jsem od matky slyšel „Tatiček Masaryček“. Komunisty a Gottwalda ráda neměla, pro tuto ideologii nebylo u nás místo.

Školní docházku jsme se sousedem Stanislavem Vostalem začínali v letech 1952 a 1953. Sousedovic Sláva Vostal jezdil do školy v Budišově na malém dětském kole, ze školy honem domů, kde na něj čekala práce. Práce čekala i na mne, který jsem musel za každého počasí chodit do školy pěšky. Většinou se jednalo o pasení krav. Brzy ráno je museli rodiče podojit a nadojené mléko dovézt k silnici Budišov – Pyšel, kde se odevzdávalo. Tím pádem nás musela vypravovat do školy babička Barbora. Po třech letech začal chodit do školy bratr Stanislav a o rok později sousedovic Jiřina, to bylo v době, kdy nám matka vyřídila žákovskou jízdenku a mohli jsme jezdit autobusem (Sláva Vostal i přesto jezdil do zámrazu do školy na kole).

V 8. nebo v 9. třídě nám třídní učitel oznámil, abychom příští den přišli do školy tak, jak chodíme doma v pracovním, že se půjde na exkurzi do Kopečů, kde si budeme moci odzkoušet práci v kravíně. Uvítal nás zootechnik Břetislav Slabý, který nás nejprve seznámil s pracovním režimem a poté jsme se chopili hrábí a vidlí. Když mě uviděl, vzal mi hrábě z rukou se slovy: „Ty to děláš doma každý den, ať si to zkusí ti, co to neznají.“

Zleva Jiřina Vostalová, Stanislav Bačák, Stanislav Vostal a Alois Bačák (1956)

Domácnost vedla babička Barbora, na tu vzpomínám velice rád. Ona vařila dnes již zapomenutá jídla, jako například šmor a šklubánky nebo bramborové pekáče. Ty se vždy

nafukovaly na pokřivených litinových plátech kopkových kamen. Její doménou byl „obřad“ pečení chleba (na to dodnes se svým bratránkem Pavlem Širokým, který k nám s jeho matkou Marií Širokou přes pastviska občas z Pyšela zavítal, vzpomínáme).

Odpoledne nachystala díži, do které se dal kvásek, žitná mouka, voda, sůl a fenykl. Kopiskem promíchané těsto se nechalo v díži vykynout. Druhý den se rozpálila pec, do které se vkládaly metr dlouhé louče; po vyhřátí se žhavé uhlíky daly bokem. Z kulatých slaměnek se připravené těsto překlápilo na lopatu s delší násadou a vsunulo do vyhřáté pece. Várka byla pro čtyři bochníky, jeden o váze 3–4 kg. Na chleba se mazalo sádlo, pokud bylo, anebo v horším případě lůj, pokud se na černo zabila ovce. Dost často se mazalo povidlím, které babička na podzim vařila. To při vaření šplouchalo, vystřikovalo na kamna a na zeď. Po přebudování obytné části v roce 1957 se chleba pekl již jen několikrát.

Babička často vzpomínala na časy, kdy pracovala jako prادلena s paní Doležalovou v budišovském zámku, o majitelích zámku mluvila jen v dobrém. Protože se na zámku mluvilo především německy, babička si odtud přinesla některá německá slova a já se potom ve škole divil, proč se sesli říká židle, přezlím strouhanka, almaře skřín, šnitlichu pažitka atd. Často vzpomínala na sousedy v „Kvartýrech“ – Černovy, Novotnovy, Dvořákovy a ostatní.

Děda toho už tolik nenamluvil, ale i přes stáří, pokud byl jen trochu schopen, chodil ke Kašparům vypomáhat na zahradu. Jako trvalý domácí úkol jsem měl každé úterý chodit ke Kašparům pro čísla sportky.

Nač babička vzpomínala a táta dodnes, jak moje prababička v neděli chodila do lihovaru za svým synem (mým dědou) po mši na štamprličku, které předcházelo: „Metode, štamprličku!“ Prababička Anna se ve zdraví dožila 98 let. Přestože děda vedl

lihovar, alkoholu nijak neholdoval. Práce v lihovaře, vedle deputátního bytu velkostatku, přinášela slušné živobytí.

Často nás navštěvovala babička Marie, matčina matka. S manželem Ladislavem, který zemřel za války a na velkostatku byl zaměstnán jako šafař, měli sedm dětí. Před očima se mi vybavuje jako stará sedřená žena, na které se podepsala těžká dřina a malá zdravotní péče.

Vzpomínám i na Vánoce první poloviny 50. let minulého století. Na štědrovečerní večeři byla hrachová polévka a omáčka ze sušeného ovoce, tu jsem do sebe vždy ne a ne dostat. O rybě na Štědrý den se nám jen mohlo zdát. Přesto jsme se k rybě dostali a to v době, když se lovil rybník Pyšelák. Táta se sousedem Vostalem počkali na chvíli, až z hráze odejde na oběd pan Ondráček, který tu hlídal, rychle si k nějaké rybě pomohli a my měli pár dní hody. Z pozdějších let si pamatuji romantické chození na půlnoční mši přes zamrzlý rybník Pyšelák.

Kromě zimy bylo práce po celý rok. Jarní práce nás jako děti trochu minuly, ale s posečením trávy a usušením na seno jsme začali pást, a to až do zámrazu. Byla to nejhlavnější náplň dne, při které jsme museli hlídat krávy, kam smí vstoupit. Při oborávání brambor jsem vodil koně, což byla pro kluka nezáživná práce. Z té doby si vzpomínám, jak každé pondělí vyprávěl Jarek Ondřejků, jaký film promítali v Sokolovně. My jsme si o nějakém kině mohli nechat jen zdát, jelikož jsme museli pást. Na Jarka se mi vybavuje ještě jedna vzpomínka. Když vyndal z tašky svačinu, měl chleba rovně ukrojený, naše babička, když nás vypravovala do školy, krajíce chleba ukrojila, jak ukrojila.

Pyšelák (v pozadí Holeje)

Koupat se v rybníku, kde se projížděly loďky s táborníky (litoval jsem, že se s nimi nemohu svést), bylo možné jen po dlouhém smlouvání, a to na pět minut (stejně z toho byla půlhodina). Když jsme zjistili, že matka není doma nebo v dohledu, už jsme byli v rybníku. Z toho důvodu jsme často měli rýmu, doktor Míček na to matce říkal: „Jediným řešením je odstěhovat rybník Pyšelák.“ Jednou, když bylo doma nehašené

vápno, odnášeli jsme je k rybníku s tím, že si vodu ohřejeme, ale uviděl nás děda, a tak jsme byli nuceni od toho šíleného plánu ustoupit.

V létě k nám na několik dní přijížděli bratřenci z Brna. Jak jsme měli po pastvě, šlo se do lesa na jahody nebo na houby, zejména na tzv. lišky se do lesa hodilo najisto. Od konce června do půli srpna přijížděl na tábor Pedagogický institut z Brna vedený profesorem Ctíradem Prucklem z Ivančic, založený na bázi skautingu, který byl za komunismu zakázán. Někdy i vypomohli při žních, povozili nás na pramicích nebo přišli zazpívat do dvora. V polovině 60. let se toto oblíbené místo na břehu rybníka zalíbilo panstvu na ONV v Třebíči a skauti se museli přesunout do Pochopova lesa a s příchodem tzv. normalizace na počátku 70. let byl tábor zrušen nadobro. Předimenzování chat v okolí Pyšeláku (počet přesahuje číslo 100) má za následek, že někteří z chatařů se rozhodli doslova devastovat celou oblast. Přestává se z ní stávat oáza klidu, zvěř je vyhnána z remízků, kde ztratila útočiště a klid, a vznikají nové cesty přes osetá pole.

Chvíle volna (1963)

Jako kluci jsme měli čas i na různé zájmy, jako hrát na dvoře fotbal. V neděli jsme se v létě utkávali ve fotbalovém klání s kluky z Kundelova, byla to družstva čtyři proti čtyřem. Občas se stávalo, že se utkání dohrávala pěstním soubojem. V zimě jsme po zamrzlém rybníku bruslili na tupých kolumbuskách, které se připevňovaly kličkou na boty.

Podzimní neděle kolem Holejí a Pyšeláku zpestřovaly hony, kdy se lovily povětšinou potápky a v říjnu zajíci, koroptve a bažanti. To bylo v padesátých letech minulého století, kdy zde měla zvěř poměrně dobré podmínky k životu. Nebylo žádnou zvláštností, že postřílená zvěř se nemohla vejít na jeden vůz tažený koňmi. V té době se chytala živá zvěř i do sítí. S nástupem mechanizace, chemizace a pozdější výstavbou chat se situace v této oblasti výrazně změnila k horšímu.

Po podzimních pracích v r. 1956 začali naši přes zimu s přestavbou obytného stavení. Do chléva se přistavěla jedna místnost, do které se osadila rozebraná modrá kopková kamna. V této místnosti potom bydleli rodiče s prarodiči, já s bratrem Standou jsme chodili spát k sousedům. Z původní obytné části domu zbyly jen holé 1,20 m široké zdi. Vlivem přestavby se nám zhoršily i podmínky s učením do školy, úlohy jsme měli a neměli, psali jsme je ještě ve škole nebo ráno před vyučováním, v důsledku čehož se nám kupily poznámky, že zanedbáváme učení, které jsme si mnohdy podepisovali sami. Jak mně několikrát můj bratranec Pavel Široký z Pyšela připomíná: „Jen si vzpomeň, když jsi donesl z domu omluvenku – „Došel petrolej, nemohl napsat domácí úkol.“ Bratr Standa kolikrát usnul večer na botníku, to jsme mu pak jen vyzuli boty a přendali jej do postele. Tomu odpovídal i prospěch ve škole.

Přestavba domu (1956–57) se celá dělala ručně. Táta vzpomíná, jak přišel za hajným Hortem pro dřevo na trámy, ten mu řekl: „Co chcete, vždyť bydlíte v lese“. Trámy osekal starý pan Průša a zednické práce provedli zedníci z Míhoukovic Jan, Průša a Slabý.

Svoz dřeva

V zimě byly podmínky k bydlení horší. Táta se sousedem Vostalem chodili do lesa na dřevo, kamenný dům však vytopit nešlo. Na noc se nahřívala v troubě cihla, která se zabalila do hadrů a vložila do peřin, abychom se alespoň trochu mohli ohřát. Koupelnu jsme neměli, a tak jsme se koupali ve velkém sudu, do kterého se nalila z pařáku vřelá voda, která se promíchala se studenou. Záchod jsme měli tzv. suchý na dvoře, což bylo na venkově v té době obvyklé.

Vztahy s tehdejšími sousedy Vostalovými jsme měli dobré. Pan Vostal nás děcka naučil hrát šachy, dámu, ovčinec, člověče nezlob se a různé karetní hry. Bylo to odlehčení od celoroční dřiny. Protože v Holejích nebyla elektřina a sousedovic větrnou elektrárnu odnesla vichřice, pořídil si pan Vostal radiopřijímač na baterii. Tuto asi desetikilovou baterii musel občas vozit na nabití do obchodu ke Kazdům na kole a později na motocyklu. V neděli jsme měli od matky povolení poslouchat pohádky, ale když v roce 1959 byly přenosy z mistrovství světa v hokeji, řekla nám, ukažte žákovské knížky – a bylo po hokeji.

sedící zleva: Gabriela Rolencová, Lída Janoušková
stojící zleva: Josef Janoušek, Alois Bačák a Pavel Janoušek

Josef a Marie Janouškovi a Kristýna Kubišová

Janouškovi (1963)

O Velikonocích roku 1957 udili Vostalovi maso. Vlivem špatného přiložení se uzeniny vzňaly a s nimi začalo hořet i okolí kolem udrny, stačilo málo a vyhořely by celé Holeje. Naštěstí se podařilo oheň uhasit. Vztahy mezi starými Kubišovými a mladými Vostalovými se postupem času začaly vyhrocovat, takže se mladí r. 1959 rozhodli přestěhovat do Lesonic. Po léta jsme se vzájemně navštěvovali. Chlubili se nám, jaké berou v JZD Lesonice roční dobírky z hospodaření. Bylo to díky nechvalně známým politickým událostem v nedalekých Babicích. Stát všemožně podporoval JZD v okolí Babic, zatímco jinde zemědělská družstva živořila.

V roce 1959 se napodruhé zakládá JZD (pro upřesnění, před lety byla v Budišovském zpravodaji zpráva, že Holeje byly majetkem JZD Budišov – nikdy nebyly, jen komunistický režim ukradenou věc prodal). Nastávají změny nejen v Holejích, ale i v jejich okolí. V této době přichází místo Vostalových rodina Janouškova z Trnavy, Marie a Josef, se čtyřmi dětmi Marií, Josefem, Pavlem a Ludmilou. Odstraňuje se plot mezi sousedy, mezi obytnými částmi se začíná budovat ustájení dobytka na žir. Ze stodol se mezitím dělá provizorní ustájení pro dobytek, na tzv. hluboké podestýlce – jinými slovy dobytek po kolena ve hnoji. Na dvoře se staví rampa na nakládání a skládání dobytka.

Zjara r. 1960 se do Holejů zavádí elektřina, rozsvítilo se zde 20. června 1960 (rozpočet na tuto akci byl astronomických 100 000 Kčs).

Po dohotovení ustájení mezi obytnými částmi se sem stěhuje dobytek z hluboké podestýlky a současně se přestavují obě části stodol, které jsou ukončeny koncem roku 1960. Po dohotovení ustájení je mezi obytnými částmi ustájeno 60 býků a ve stodole 80 jalovic. S takovým množstvím dobytka dochází k velkému problému, nestačí voda, a tak o rok později se musí vyhloubit nová studna, která by měla zásobovat Holeje pitnou vodou. Pokud byly jalovice před otelením, chodil je táta celé noci do chléva sledovat. Když přišel jejich čas, tak mě táta vzbudil: „Pojď, telí se jalovice.“ Ráno jsem šel nevyspalý do školy a po příchodu domů opět na výpomoc do chléva.

Se změnou poměrů jsme si jako děti mysleli, že bude méně práce, než když rodiče soukromě hospodařili – opak byl pravdou. Rodiče spravovali 80 kusů dobytka, sousedé 60. Vše se dělalo ručně, počínaje žnutím kukuřice, tzv. mišajny nebo jetele, následoval odvoz volky a pořežání a ručně se i krmilo. V prvním roce pořídilo JZD tzv. automat – mlátička – čistička, kde se mlátilo obilí a sláma se výfukovým agregátem hnala na stoh. Obilí se ve snopech svázelo na žebříňácích koňmi. V zimě se po částech sláma odřezávala a kopáčem trhala. Ta se poté smíchala se senem (mnohdy nedosušeným) a prolila výpalky z lihovaru. Práce bylo tolik, že jsme jako děti po příchodu ze školy šli ihned na výpomoc do chléva, a to včetně soboty, kdy jsme chystali krmení na neděli.

Paní Bednářová (1961-65)

Na začátku července 1962 utrpěl táta pracovní úraz. Vzniklá situace nikoho nezajímala a vzhledem k tomu, že nakrmit bylo třeba, nastoupili jsme – sedmdesátiletý děda, matka a já s bratrem Stanislavem. Opět vše ručně a horší o to, že byl velmi suchý rok.

Po prázdninách roku 1962 jsem nastoupil na učňovskou školu, obor zedník v Třebíči. Na tu dobu mám vzpomínku, kdy mne rodiče poslali s vykovaným kovovým pásem do sedlářské dílny, aby sedlář dohotovil náčelek pro volky. V dílně na to chlapi koukali jak na zjevení a dávali si onen pás na čelo, jako že jim to sluší.

zleva: Josef Janoušek, Lída Janoušková a Alois Bačák (1961-69)

Práce bylo doma tolik, že veškeré učení muselo jít bokem. Učitelé na učňovské škole nám tehdy říkali: „My víme, že musíte rodičům pomáhat, že družstvo má po domech dobytek. Pokud k tomu dochází, řekněte nám to a my si to s rodiči vyřídíme. To není vaše záležitost, vy se máte především učit!“ Samozřejmě jsme všichni mlčeli.

Toto období tvrdé práce se uvolnilo roku 1972, kdy do JZD nastupuje nový předseda Josef Havlát z Číkova, který zařídil odvoz krmení do Holejů. Přesto i v té době byly poměry zvláštní. Snad na dokreslení: I když rodiče pracovali ve svém vlastním stavení, museli tehdejšímu vedení družstva platit za svoji záhumenkovou krávu. Jednou přišel předseda Havlát a uviděl pobíhat ve chlévě ovce: „Ty zde vidím dneska naposled, příště zaplatíte pokutu!“

Přes to všechno táta na léta v družstvu vzpomíná raději než na soukromé hospodaření. Začátkem 60. let už byla lepší obživa a ubyly starosti s dodávkami a on se tak mohl více věnovat svému koníčku, včelám. Ulevilo se i matce, která si tak mohla zajít na mši sv. i ve všední den.

To už jsme v roce 1972, kdy čtyři mladí z Holejů během jednoho roku vstoupili do stavu manželského (poslední dva nejmladší o pár roků později). Na počátku 80. let byly chlévy zrušeny, hospodářské budovy prodány a začíná přestavba podnikem Meta Brno pro rehabilitaci a rekondici. Po letech dochází ke změně majitele a přebudování objektu na Soukromý dětský domov Budišov-Holeje, který je tam dodnes.

Soukromý dětský domov Budišov-Holeje

Vzpomínky z dětství a pozdějších let v Holejích vytvořily tak silné pouto, že se sem, ač roztroušeni v různých koutech, rádi navracíme.

Alois Bačák
Fotografie archív Aloise a Stanislava Bačákových

Příloha Budišovského zpravodaje č. 2/2012

Samostatně neprodejné

Vydává: Úřad městyse Budišov, IČO 00289159, tel. 568 875 110, e-mail: obec@mestysbudisov

Redakce: Karel Pavlíček (e-mail karel_pavlicek@volny.cz, tel. 568 875 212),

Mgr. Jiří Horák.

Technická realizace: Ing. Ladislav Dokulil

www.horacko.cz/budisov/zpravodaj

Vyšlo v Budišově dne 25. 6. 2012

Tisk Tiskárna Charvát, s. r. o., Velké Meziříčí